

Verslag Symposium Eetcafé d.d. 31 maart 2010

Het eetcafé bestaat 15 jaar! Elke week zijn mensen welkom om mee te eten in het eetcafé. Dak- en thuislozen en mensen die behoefte hebben om samen met anderen te eten komen hier naar toe. Vanaf 1995 werd er gegeten in het pand van Youth for Christ en sinds 1997 staan de deuren van de WRZV-hallen open om elke week zo'n 60-80 eters te ontvangen. In de afgelopen 15 jaar zijn er zo'n 50.000 maaltijden geserveerd en zo'n 50.000 gebeden uitgesproken, dat is de reden om er vandaag bij stil te staan, reden voor een feest!

Een hartelijk welkom wordt gegeven door de voorzitter van stichting Er is Hoop, Chris Meijnen, waarna dagvoorzitter Roel Kuiper, lector van het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken, de leiding overneemt.

De eerste spreker op het symposium is Ine Voorham, directeur van het Leger des Heils. Onder de intrigerende titel "Eenzaamheid en dakloosheid, het kan ons allemaal overkomen" houdt zij een even indringende lezing. In 1990 waren er zo'n 1 op de 10 Nederlanders dak- en thuisloos. In 2008 waren dat ongeveer 1 op de 15 Nederlanders. Dan kun je spreken over een positieve ontwikkeling omdat er minder mensen op de straat rondzwerven. Maar in diezelfde periode is de eenzaamheid onder Nederlanders gegroeid. Eenzaamheid is het gevoel van er alleen voor te staan. Wel veel mensen om je heen hebben maar geen echt contact kunnen krijgen. Het gevoel "dat er niemand op mij zit te wachten". Deze mensen leven aan de rand van de samenleving. Ze zijn overal. Er is een ongewenste afstand ontstaan en de uitdaging waar we nu met z'n allen voor staan is het afbreken van barrières die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd. Eenzaamheid is één van de meest beladen onderwerpen. Uit onderzoek blijkt dat 1/3 van de dak en thuislozen geen vrienden heeft en ook nooit heeft gehad. Geen vrienden hebben, daar wordt nauwelijks over gepraat, er ligt een taboe op dit onderwerp. En dan is er de civil society. Gewoon in de buurten waar op kleine schaal weer contact mogelijk is. Het eetcafé is daar een voorbeeld van. Mensen krijgen hier weer het gevoel "ik hoor ergens bij". Dat is reden voor een feest!

Twee vrijwilligers van het eetcafé, de coördinator van het eetcafé Mark Groothuis en Jaap Klaassen, pastoraal werker eetcafé, vertellen vervolgens over de praktijk van het eetcafé. Het café dat 52 weken per jaar op de woensdagavond open is draait op 45 vrijwilligers. Er zijn 10 kokers en 35 mensen in het avondteam die koffie schenken en praatjes maken. Per avond zijn er zo'n 60-65 gasten en zo'n 10-15 vrijwilligers aanwezig. Mensen raken hier met elkaar in gesprek. Er is hier sprake van echte belangstelling voor de ander, wie het ook is. Bewogenheid van mens tot mens geïnspireerd door de Bijbelse woorden en overdenkingen die hier klinken. Maar ook door aandacht; iedereen is hier gekend. Ze merken dat de gasten die hier wekelijks komen uitzien naar het netwerk dat ze hier op de woensdag hebben opgebouwd.

Er is veel professionele hulp in Zwolle. De gasten weten vaak beter welke instellingen er allemaal zijn. Ze moeten alleen gestimuleerd worden om er gebruik van te maken. En dat is onze taak, ze te stimuleren om weer in zichzelf te geloven.

Het eetcafé zou zo graag willen zien dat de kerken in Zwolle in beweging komen voor deze doelgroep. Er zijn een aantal kerken die het project financieel ondersteunen maar er zijn nog veel meer kerken in Zwolle. Het eetcafé streeft naar meer bekendheid en betrokkenheid waardoor de gasten van het eetcafé ingebed kunnen worden in een groter netwerk, bijvoorbeeld in een wijkkring. Kunnen we ze bijvoorbeeld doorverwijzen naar een kerk, is daar een coördinator? Dit zijn uitdagingen waar we met z'n allen voor staan, want samen zijn we verbonden met de stad.

Na de pauze worden er twee voorbeelden van projecten buiten Zwolle waar ook aandacht is voor de kwetsbare mens in de maatschappij belicht. De sprekers hebben het beide over wat kan de samenleving doen in haar betrokkenheid bij dak- en thuislozen en andere kwetsbaren.

Piet van Pelt spreekt over de Time-uitvoorziening Het Passion. Dit is een boerderij in de achterhoek waar dak en thuislozen te gast zijn om even op adem te komen in hun dakloze bestaan, een tijd van bezinning en heroverweging van keuzes of de tijd te overbruggen voor een vervolgtraject. Er zijn professionele hulpverleners aanwezig maar ook diaconale vrijwilligers. De vrijwilligers brengen hier

een week werkvakantie door waarbij ze in contact komen met dak- en thuislozen. De brug tussen onze wereld en die van de dak- en thuislozen wordt geslagen. Er wordt gedeeld in tijd, gaven, huishoudelijke ondersteuning en in ontspanning met de dak- en thuislozen. Op deze manier vindt er weer contact plaats met mensen buiten hun eigen kring van dak- en thuislozen en van hulpverleners. De gasten geven aan “dat ze weer mens kunnen zijn en erbij horen..”

Gerard Schut stelt de vraag wat de kerk kan doen voor kwetsbare mensen bij ons in de samenleving. Zijn antwoord is dat de kerk een serieuze oplossing kan worden in de toenemende kloof tussen de noodzakelijke en de wenselijke zorg. Naast de professionele zorg (die vaak noodzakelijk is en door professionals moet worden uitgevoerd) kan de kerk inspringen op de basiszorg aan het begin en tijdens de professionele zorg en de nazorg achteraf. Zo blijft de persoon in kwestie altijd zichtbaar tijdens moeilijke processen in iemands leven. De steungroep bestaat uit de sociale context van die persoon of indien deze er niet (meer) is, vrijwilligers uit kerken. De mantelzorg die geboden wordt, is geïnspireerd op de woorden uit de Bijbel: “En de koning zal hun antwoorden en zeggen: Voorwaar, ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan.” (Mattheüs 25: 40)

Tijdens het panelgesprek met Ine Voorham, Piet van Pelt en Gerard Schut gaat het met name om de rol van de kerk. De kerk heeft een teruggetrokken rol gespeeld in het opvangen van eenzaamheid buiten de eigen kring van de kerk. Dat kerken zo verdeeld zijn in stromingen heeft daar niet veel in geholpen. Kerken zetten hun schouders gezamenlijk onder projecten als het eetcafé waarbij ze samen in plaats van scheidend bezig zijn. Het geeft een palet waar je samen met de ander er iets goeds van kan maken. Juist in christelijke setting kun je mensen motiveren om vanuit Bijbelse principes het contact met mensen weer aan te gaan. Vaak weten ze echter niet waar te beginnen. Gelukkig zijn er dan concrete projecten met concrete taken waarbij we niet praten OVER de dak- en thuisloze maar MET de dak- en thuisloze.

Wethouder Dannenberg sluit het formele deel van het symposium af. Hij haakt in op de rol van kerken die uit de marge van de samenleving zijn gestapt en zorgtaken hebben opgepakt. Kerken oriënteren zich weer op hun maatschappelijke rol. Vaak komen er dan ook veel vrijwilligers juist uit de kerken. De overheid steunt wat er al in de samenleving is. Er is niet direct sprake van een terugtrekkende overheid maar een overheid die taken teruggeeft aan de samenleving die ze de laatste jaren teveel naar zich hebben teruggetrokken. Het WMO-beleidskader spreekt van deze nieuwe rol en zal vertrouwen moeten stellen in particuliere initiatieven zoals onder andere het eetcafé. Dit vraagt een zoektocht van beide kanten, hoe kunnen we elkaar leren kennen, dezelfde taal leren spreken en samenwerken als partners in de samenleving.

Bijna alle gasten van het symposium bleven ook eten. De ruim 80 gasten van het symposium plus zo'n 40 gebruikelijke gasten van het eetcafé schuiven aan de lange feestelijk gedekte tafels. Het heerlijke eten wordt met elkaar gedeeld. Er is eten en gezelligheid in overvloed. Die elementen vallen beide onder de basisbehoeften van ELK mens.

Klazien Kruiswijk- van Hulst
11 mei 2010
Centrum voor Samenlevingsvraagstukken